

MAYA KÜLTÜRÜ + NİASİN İLE MAYA KÜLTÜRÜ + AVOPARSININ KOMBİNE KULLANIMININ AKKARAMAN TOKLULARDA BAZI KAN PARAMETRELERINE ETKİSİ

Scher KÜÇÜKERSAN¹ Kemal KÜÇÜKERSAN¹ Gültkin YILDIZ¹ Nurcan ÇETINKAYA²
Ismail BAYRAM³

¹Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi, Ankara-TÜRKİYE

²Türkiye Atom Enerjisi Kurumu, Ankara-TÜRKİYE

³Afyon Kocatepe Üniversitesi Veteriner Fakültesi, Afyon-TÜRKİYE

Geliş Tarihi: 24.03.19973

The Effect Of Yeast Culture Combined With Niacin Or Avoparcin On Some Blood Parameters Of Akkaraman Rams

SUMMARY

This study was carried out to investigate the effect of yeast culture combined with niacin or avoparcin on some blood parameters, supplemented to Akkaraman rams.

In the experiment, the sheep were divided into one control and two treatment groups each containing four Akkaraman male sheep. The experimental period covered 3 weeks of preliminary period and three basal feeding periods each containing of a month.

Blood total ketone, urea-N, blood serum total protein, total lipid, calcium, phosphorus, magnesium, copper, zinc, manganese values were not effected in the both groups consumed 4 g/day yeast culture (Thepax) plus 100 ppm niacin or 4 g/day yeast culture (Thepax) plus 15 ppm avoparcin in male sheep diets, however iron level increased ($P<0.05$) at the end of study.

Key Words: male sheep, thepax, niacin, avoparcin, blood parameters

ÖZET

Bu çalışma, Akkaraman toklu rasyonlarına maya kültürünün niasin ve avoparsin ile ayrı ayrı kombine edilerek katılmasının bazı kan parametrelerine etkisini araştırmak amacıyla yapılmıştır.

Araştırma, her biri 4 baş Akkaraman tokludan oluşan 1 kontrol, 2 deneme olmak üzere 3 grup halinde yürütülmüştür. Araştırma süresi 3 haftalık alıştırma dönemi ile birer aylık 3 deneme döneminden oluşmuştur.

Araştırma sonunda, tokluların 100 ppm niasin veya 15 ppm avoparsin içeren konsantre yemlerine günde 4 g maya (Thepax)'nın ayrı ayrı kombine halde katılması kan toplam keton, üre-N'u, kan serumu toplam protein, toplam lipid, kalsiyum, fosfor, magnezyum, bakır, çinko ve mangan değerleri üzerine herhangi bir etkisinin olmadığı, ancak kan serumu demir değerlerini istatistik açıdan önemli derecede ($P<0.05$) artırdığı belirlendi.

Anahtar Kelimeler: Toklu, thepax, niasin, avoparsin, kan parametreleri

GİRİŞ

Çeşitli fermantatif çalışmalar sonunda bir yan ürün olarak ortaya çıkartılan mayalar, yüksek düzeyde protein, aminoasit ve B grubu vitamini içerdikleri için, günümüzde oldukça sık kullanım alanı bulmuştur (13,18).

Yapılan bir çok çalışmada (6,7,25) mayaların rumen fermantasyonu ve rumen bakterileri üzerine olumlu etkisi ortaya konmuştur. Ancak mayaların kan metabolitlerini nasıl etkilediği konusunda yeterli araştırma yapılmadığı gözlenmiştir. Avoparsin, aktif gram pozitif mikroorganizmalara etkili olan (16) ve

Streptomyces candidus (11) suşlarından elde edilen bir antibiyotiktir. Özellikle enzimlerin etkilemediği gram pozitif bakterilerin hücre duvarını etkilemek suretiyle enzimlere karşı dayanıklı peptidoglikan yapıyı bozar ve N-Asetil-glikozamin sentezini de engeller (16).

Toklu rasyonlarına 15 ppm düzeyinde katılan avoparsinin kan metabolitlerini önemli derecede etkilemediği, buna karşılık 100 ppm düzeyindeki niasinin kan toplam lipid ve kan serumu kalsiyum değerlerini önemli ölçüde ($P<0.05$) düşürdüğü bildirilmiştir (12).

Rumen mikroorganizmaları tarafından sentezlenen niasinin stres durumlarında ihtiyacı karşılayamadığı ileri sürülmektedir (9). Nitekim, koyunlar üzerinde yapılan bir çalışmada (20), rasyona 100 ppm niasin ilavesinin büyümeye periyodu sırasında protein değerlendirilmesini ve ağırlık kazancını artırdığı gözlenmiştir. Niasin ayrıca yem etkinliğini ve azot retensivyonunu da yükselmiştir.

Tuncer ve arkadaşları (22), kuzu rasyonlarına 100 ppm düzeyinde katulan niasinin besi performansı, kan ve rumen sıvısı metabolitleri ile rumen mikroorganizmaları üzerine etkisini belirlemek amacıyla bir çalışma yapmışlardır. Araştırma sonunda, niasinin kan amoyak-N'ü ve üre-N'ü değerlerini önemli ölçüde etkilediği saptanmıştır.

Dufua ve arkadaşları (4) hayvan başına günde 3, 6 ve 12 g miktarında niasin verilmesinin süt ineklerinde kan serumu total protein seviyesinde önemsiz bir artış meydana getirdiğini, kan üre-N'u bakımından gruplar arasında belirgin bir farklılığın oluşmadığını gözlemislerdir.

Koyunlar için belirlenen ortalama kan serumu mineral düzeyleri Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1. Koyunlarda kan serumu mineral düzeyleri

Element	Normal Düzeyler	Kritik Düzeyler	Kaynak No
Ca,mg/dl	9-13	8	19
Ca,mg/dl	9-11	8	23
P,mg/dl	4-8	4	19
P,mg/dl	4-6	4	23
Mg,mg/dl	2-3.5	-	19
Mg,mg/dl	1.8-3.2	1.8	23
Cu,ppm	0.7-2.0	0.7	19
Zn,ppm	0.8-1.2	0.45	19
Zn,ppm	-	0.40	23
Fe,ppm	1.66-2.2	<1.66	19
Mn,ppm	0.8-5.1	-	19

Maya kültürünün niasin ve avoparsin ile ayrı ayrı kombin edilerek Akkaraman toklu rasyonlarına katılmasının bazı kan parametrelerine etkisini incelemek araştırmanın amacını teskil etmektedir.

MATERIAL VE METOT

Araştırmada yaklaşık 6 aylık, ortalama 27.4 kg canlı ağırlığında toplam 12 baş erkek Akkaraman toklu kullanılmıştır. Toklular Bala Tarım İşletmesi Müdürlüğü'nden satın alınmıştır. Denemeye alınan hayvanların birbirine yakın doğumlu ve ağırlıkta olmasına özen gösterilmiştir. Araştırma, her biri 4 hayvandan oluşan, 1 kontrol, 2 deneme olmak üzere 3 grup halinde yürütülmüştür. Hayvanlar A Ü Veteriner

Fakültesinde bireysel bölmelerde barındırılmıştır. Deneme materyalini oluşturan hayvanlar iç ve dış parazitlere karşı ilaçlanmış ve gerekli aşılamaları yapılmıştır.

Deneme Rasyonlari

Araştırmada, I. deneme grubundaki hayvanlara 100 ppm niasin içeren rasyon ve II. deneme grubundaki hayvanlara ise 15 ppm avoparsin kapsayan rasyon hazırlanmıştır. Bu rasyonlardan günlük verilecek yeme 4 g/gün miktarında kuru maya ilave edilmiştir. Kontrol grubundaki hayvanlar ise maya, vitamin, antibiyotik içermeyen rasyonla beslenmişlerdir. Kaba yem olarak yonca kuru otu verilmiştir.

A.Ü. Veteriner Fakültesi Hayvan Besleme ve Beslenme Hastalıkları Anabilim Dalı deneme ünitesinde hazırlanan konsanitre yemlerin bileşimi Tablo-2'de gösterilmiştir.

Tablo 2. Konsantere yemlerin bileşimi

YEM MADDELERİ	Kontrol Grubu	D e n e m e G r u p l a n	
		1	2
Arpa, %	40.00	40.00	40.00
Buğday, %	26.00	26.00	26.00
Buğday Kepeği, %	10.00	10.00	10.00
Pamuk Tohumu Küspesi, %	22.00	22.00	22.00
Kireç Taşı, %	0.50	0.50	0.50
Tuz, %	1.00	1.00	1.00
Vit.+ Min.Premiks*, %	0.50	0.50	0.50
Niasin, ppm	-	100	-
Avoparsin, ppm	-	-	15
Maya (Thepax)**, g/GÜN	-	4	4

*: Her 1 kg'da 15.000 IU Vitamin A, 3.000.000 IU Vitamin D₃, 15.000 mg Vitamin E, 10 g Mn, 10 g Fe, 20 g Zn, 5 g Cu, 100 mg Co, 100 mg I ve 100 mg Se bulunmaktadır.

**: Thepax, canlı maya kültürü 12×10^9 saccharomyces cerevisiae/g

Deneme Hayvanlarının Beslenmesi

Hayvanların günlük tüketebileceği yem miktarı, metabolik enerji ve protein ihtiyacı NRC'e göre düzenlenmiştir (14). Hayvanlar günde 2 öğün (saat 8.30 ve 16.30) halinde bireysel yemlemeye tabi tutulmuştur. Konsantre yem ve kaba yem alıştırma dönemindeki tüketim miktarı dikkate alınarak ayarlanmıştır. Su ad libitum olarak verilmiştir.

Deneme süresi

Araştırma 3 haftalık çalışma dönemi ile birer aylık 3 deneme döneminden oluşturularak, toplam 111 gün sürdürülmüştür.

Yem Maddeleri ve Konsantre Yemlerin Ham Besin Maddelerinin Belirlenmesi: Konsantre yemlerin yapısına giren yem ham maddelerinin, konsantre yemler

ile kuru yonca otunun ham besin madde miktarları A.O.A.C'de (1) belirtilen analiz metodlarına göre belirlenmiştir.

Numunelerin alınması:

Denemenin başlangıcında, 30., 60. ve 90. günlerinde olmak üzere dört defa hayvanlardan kan örnekleri sabah yemlemesini takip eden saatlerde alınmış ve kan serumları analiz yapılmaya kadar derin dondurucuda saklanmıştır.

Kanda üre azotu tayini Frezer'in neslerizasyon metoduna göre (8), toplam keton tayini Reid (17) tarafından bildirilen metoda göre, kan serumunda toplam protein biüret metodundan ve toplam lipid Kunkel metoduna göre yapılmıştır (5). Kan serumu mineral madde ölçümlerinde atomik absorbsiyon spektrosometresinden yararlanılmıştır (2,15).

Istatistik analizler:

Gruplara ait istatistik hesaplamalar ve grupların ortalama değerleri arasındaki farklılıkların önemliliği için varians analizi, gruplar arası farkın önemlilik kontrolü için de Duncan testi uygulanmıştır (21).

BULGULAR

Araştırmada kullanılan konsantre yem karmaları ile kuru yonca otunun ham besin madde miktarları Tablo 3'de gösterilmiştir.

Kontrol ve deneme gruplarından araştırma başlangıcı, 30., 60. günlerinde alınan kan serumu örneklerine ait toplam lipid, toplam protein, kanda toplam keton ve üre azotu değerleri Tablo 4'de, kan serumunda kalsiyum, fosfor, magnezyum, bakır, çinko, demir ve mangan değerleri ise Tablo 5'de verilmiştir.

Tablo 3. Konsantre yem karmalarının ve kuru yonca otunun ortalaması ham besin madde miktarları

Ham Maddeleri, %	Kontrol Grubu	Deneme Grupları		Yonca Otu
		1	2	
Kuru Madde	90.30	90.21	89.99	92.61
Ham Kül	4.12	4.55	4.13	7.64
Ham Protein	16.55	16.51	16.52	15.11
Ham Yağ	1.79	1.55	1.52	1.10
Ham selüloz	6.89	6.96	6.44	27.15
N-siz öz madde	60.95	60.64	61.38	41.61

Tablo 4. Kan serumunda toplam protein (g/dl), toplam lipid, ,kanda toplam keton ve üre-N'ı değerleri (mg/100 ml). n=4.

Denemenin	Başlangıcı	D e n e m e			F
		1	2	G r u p l a r i	
T.Protein	6.61± 1.43	8.57± 1.18	8.48± 0.84		0.91
T.Lipid	285.02± 3.36	325.30± 8.40	302.21± 5.29		0.46
T.Keton	0.34± 0.05	0.50± 0.01	0.51± 0.11		0.85
Üre-N	43.44± 4.90	33.26± 7.94	30.52± 3.37		0.61
Denemenin	30.günü				
T.Protein	7.29± 1.05a	6.56± 2.25b	8.01± 0.29a		4.10*
T.Lipid	279.97± 2.72	295.42± 954	285.40± 6.86		1.62
T.Keton	0.66± 0.09	0.53± 0.02	0.47± 0.01		0.44
Üre-N	35.85± 3.66	29.34± 1.25	28.70± 5.44		2.07
Denemenin	60.günü				
T.Protein	8.51± 1.62	8.29± 1.27	8.68± 1.67		0.33
T.Lipid	294.08± 2.73	335.57± 6.38	322.70± 8.60		2.20
T.Keton	0.44± 0.07	0.50± 0.02	0.51± 0.02		0.44
Üre-N	35.22± 5.95	32.08± 2.01	34.85± 1.31		0.70
Denemenin	90.günü				
T.Protein	10.15± 0.62	9.50± 0.66	9.10± 1.84		1.54
T.Lipid	299.02± 4.08	321.85± 7.70	318.20± 5.79		1.75
T.Keton	0.69± 0.12	0.48± 0.02	0.50± 0.02		0.19
Üre-N	39.11± 1.77	41.09± 4.77	40.52± 2.96		0.57

Aynı sırada aynı işaretin taşıyan değerler arasında istatistik bakımından bir fark bulunamamıştır ($P>0.05$), (* = $P<0.05$).

Tablo 5. Kan serumunda kalsiyum, fosfor, magnezyum (mg/dl), bakır, çinko, demir, mangan değerleri (ppm) n=4.

Araştırma	Başlangıcı	Kontrol Grubu	D e n e m e	G r u p l a r i	F
		1	2		
Kalsiyum	9.56± 0.21	8.60± 2.05	9.38± 0.76		1.03
Fosfor	5.75± 0.61	6.10± 0.72	6.94± 0.64		0.23
Magnezyum	3.85± 0.86	3.61± 1.87	3.69± 0.16		0.05
Bakır	0.85± 0.22	1.09± 0.05	0.80± 0.03		1.01
Çinko	0.78± 0.32	1.09± 0.33	1.19± 0.53		1.17
Demir	1.75± 0.35	2.08± 0.33	2.19 ±0.23		1.77
Mangan	1.66± 0.01	2.29± 0.12	2.39± 0.08		0.82
Araştırmacıın	30.günü				
Kalsiyum	9.62± 2.58	8.90± 0.86	9.55± 1.72		1.23
Fosfor	5.38± 0.55	6.45± 0.56	6.68± 0.37		0.55
Magnezyum	4.45± 0.42	3.93± 1.14	4.28± 0.74		1.77
Bakır	1.23± 0.36	1.03± 0.43	1.22± 0.50		0.67
Çinko	0.82± 2.26	1.25± 1.35	1.43± 0.41		0.88
Demir	2.01± 0.41	2.28± 0.45	1.95± 0.74		1.04
Mangan	1.68± 0.02	2.32± 0.03	2.40± 0.04		0.56
Araştırmacıın	60.günü				
Kalsiyum	10.99± 1.90	9.00± 1.88	9.85± 1.63		1.77
Fosfor	5.33± 0.16	5.87± 0.67	6.36± 0.25		0.29
Magnezyum	4.08± 2.26	3.27± 1.70	3.13± 0.32		0.77
Bakır	0.99± 0.56	1.35± 0.15	1.07± 0.51		1.32
Çinko	0.89± 0.04	1.18± 0.07	1.32± 0.06		0.86
Demir	1.67±0.85a	3.29± 0.54b	3.44± 0.44b		4.62*
Mangan	1.66± 0.02	2.22± 0.04	1.99± 0.09		0.59
Araştırmacıın	90.günü				
Kalsiyum	9.44± 2.84	8.85± 1.69	10.16± 1.47		1.20
Fosfor	5.81± 0.32	6.65± 0.41	6.95± 0.36		0.63
Magnezyum	3.91± 0.66	3.12± 1.67	2.79±1.08		1.95
Bakır	1.33± 0.45	1.50± 0.19	1.29± 0.29		0.25
Çinko	0.98± 1.22	1.27± 1.01	1.37± 0.45		1.09
Demir	1.59± 0.83a	3.08± 1.31b	3.97± 0.39b		4.57*
Mangan	1.95± 0.01	2.36± 0.05	2.35± 0.07		0.66

Aynı sırada aynı işaretin taşıyan değerler arasında istatistik bakımından bir fark bulunamamıştır ($P>0.05$), (* = $P< 0.05$).

TARTIŞMA VE SONUÇ

Maya kültürünün niasin ve avoparsin ile ayrı ayrı kombine edilerek Akkaraman toklu rasyonlarına katılmasıının kan serumu toplam lipid, toplam protein, toplam keton, üre-N'u, kalsiyum, fosfor, magnezyum, bakır, çinko, demir, mangan, üzerine etkisinin incelendiği bu çalışmada kan serumu protein miktarları araştırmacıın 30. günü kontrol ve deneme gruplarında sırasıyla, 7.29, 6.56, 8.01 g/dl olup, maya + niasin verilen grupta diğer grumlara göre önemli ($P<0.05$) oranda düşük bulunmuştur. Örneklemeye dönemlerine göre gruptarda elde edilen toplam kan serumu protein miktarlarına bakıldığından, 30. gün değerleri dışında, gruplar arasında önemli bir fark gözlenmemiştir. Nitekim denemenin 60. ve 90. günleri için belirlenen kan serumu protein miktarları kontrol grubu için 8.51 ile 10.15 g/dl; deneme gruptlarında ise sırasıyla 8.29-

9.50; 8.68-9.10 g/dl arasında saptanmış ($P>0.05$) olup bu değerler normal sınırlar (10) içerisinde yer almıştır.

Kan serumu toplam lipid düzeyleri deneme süresince kontrol grubunda 279.97-299.02mg/100 ml, deneme grupplarında ise sırasıyla 295.42-335.57 ile 285.40-322.70 mg/100 ml arasında bulunmuştur. Araştırma sonunda, rasyonlara 4 g/gün düzeyinde katılan mayanın (Thepax), gerek niasin ve gerekse avoparsin ile kombine edildiği grumlarda kan serumu toplam lipid düzeylerinin etkilendiği belirlenmiştir. Bu değerler benzer amaçla yapılan bir çalışmada (12) elde edilen bulgular ile uyum halindedir.

Araştırma süresince grumlarda elde edilen kan serumu keton düzeylerinin kontrol grubunda 0.34 ile 0.69 mg/100 ml, deneme grupplarında ise sırasıyla 0.48-0.53 ve 0.47-0.51 mg/100 ml arasında değiştiği ve bu değerlerin istatistik açısından önemli olmadığı

saptanmıştır. Elde edilen sonuçlar bazı literatür bildirişleriyle de (12,24) uyum içerisindedir.

Kan serumu üre -N'u değerleri, gerek araştırma başında gerekse araştırma sonunda niasin ve avoparsinin maya ile ayrı ayrı kombinasyonundan etkilenmediği belirlenmiştir. Çalışmada kan üre -N'u değerlerinin kontrol grubunda 35.22 ile 43.44 mg/100 ml, deneme gruplarında ise sırasıyla 29.34-41.09 ve 28.70-40.52 mg/100 ml arasında değiştiği gözlenmiş olup, istatistiksel yönden önemli farklılık tespit edilmemiştir.

Akkaraman toklu rasyonlarına katılan niasin ve avoparsinin bazı kan metabolitlerine etkisini incelemek amacıyla yapılan bir başka araştırmada da (12) benzer sonuçlar elde edilmiştir. Bunun nedeni rasyonların izokalorik ve izonitrojenik şekilde hazırlanmış olmasına bağlanmıştır.

Kan serumu kalsiyum düzeyinin kontrol grubunda 9.44-10.99 mg/dl arasında değiştiği, deneme gruplarında ise 8.60-9.00 ve 9.38-10.16 mg/dl düzeyleri arasında bulunduğu gözlenmiştir. Aynı şekilde kan serumu fosfor ve magnezyum düzeyleri sırasıyla; kontrol grubunda 5.33-5.81 ve 3.85-4.45 mg/dl, deneme gruplarında ise 5.87-6.65; 3.12-3.93 ve 6.36-6.95; 2.79-4.28 mg/dl arasında olup, bu değerler arasındaki farklılığın istatistikî önem taşımadığı saptanmıştır. Diğer bir ifade ile Akkaraman toklu rasyonlarına 4 g maya + 100 ppm niasin ile 4 g maya + 15 ppm avoparsin katılması kan serumu kalsiyum, fosfor ve magnezyum değerlerini etkilememiştir.

Kan serumu demir düzeyleri araştırmanın başlangıcında kontrol ve deneme gruplarında sırasıyla 1.75, 2.08, 2.19 ppm, 30. gününde ise 2.01, 2.28 ve

KAYNAKLAR

1. A.O.A.C. "Official Methods of Analysis of the Association of Official Analytical Chemists". 14 th ed., Inc. Arlington, Virginia. 1984.
2. Christian, G. O. and Feldman,V. The Analysis of Copper, Zinc, Calcium, Magnesium, Sodium and Potassium in Blood Plasma or Serum by Atomic Absorption Spectrophotometer. Atomic Absorption Spectroscopy; Applications in Agriculture, Biology and Medicine. Wiley Interscience, London, 1982
3. Cole, N.A., Purdy, C.W. and Huteson, D.P. Influence of yeast culture on feeder calves and lambs. J Anim Sci 1992; 70: 1682-1690.
4. Dufua, G.S., Bartley, E.E., Nagaraja, T.G., Dayton, A.D. and Frey, R.A. Effect of dietary niasin supplementation on serum constituents of periparturient dairy cattle. Am J Vet Res 1984; 45 (9): 1838-1841.
5. Ersoy, E. ve Bayış, M. " Pratik Biyokimya". A Ü Vet Fak Yay, 372, A.Ü.Basimevi, Ankara, 1981.
6. Günter, K.D. Live Yeast Cultures as Additives in Dairy Cattle Feeds. Kraftfutter, 1990; 4: 168-172.
7. Harrison, G.A., Hemken, R.W., Dawson, K.A., Harmon, R.J. and Barker, K.B. Influence of addition of yeast culture supplement to diets of lactating cows on ruminal fermentation and microbial populations. J Dairy Sci 1988; 71: 2967-2975.
8. Henry, R.J. "Clinical Chemistry". Harper and Row, 267, New York, 1965.
9. Huntgate, R.E. Conversions of Nitrogenous Materials. In The Rumen and Its Microbes, 281-330. Academic Press, New York, 1966.
10. Kaneko,J.J. Clinical Biochemistry of Domestic Animals. 3 rd ed., Academic Press, London. 1980.

1.95 ppm olup elde edilen bu bulguları istatistik bakımından önemli olmadığı gözlenmiştir. Ancak çalışmaın 60. ve 90. günlerinde kan serumu demir düzeyi kontrol grubunda sırasıyla 1.67 ve 1.59 ppm, deneme gruplarında sırasıyla 3.29 ve 3.08 ; 3.44 ve 3.97 ppm arasındadır (Tablo 5). Deneme gruplarına ait bu değerler kontrol grubuna göre önemli ($P<0.05$) derecede yükselme gösterip, normal sınırların (19) bir miktar üzerinde olduğu görülmüştür.

Cole ve ark. (3), tarafından yapılan bir çalışmada kuzu rasyonlarına % 0.7, 1.125 ve 1.5 oranında katılan mayanın demir retensyonunu, kontrol grubuna göre artıldığı tespit edilmiştir. Araştırma sonunda da mayanın demir metabolizmasına etki ederek düzeyin yükselmesine sebep olduğu ifade edilmiştir.

Maya ile niasin ve avoparsinin ayrı ayrı kombine katıldığı bu çalışmada kan serumu demir değerlerinin kontrol grubuna göre önemli ($P<0.05$) derecede yüksek olmasının literatür (3) bildirişi ile benzerlik gösterdiği, bu sonuçların, mayanın demir metabolizmasını etkilediği yolundaki ifadeyi de doğruladığı kanısına varılmıştır.

Kan serumu bakır, çinko ve mangan değerleri kontrol grubuna göre diğer grumlarda matematsel olarak biraz yüksek bulunmakla birlikte bu verilerin normal sınırlar (19,23) içerisinde olduğu belirlenmiştir.

Sonuç olarak, Akkaraman toklu rasyonlarına maya ile niasinin veya avoparsinin kombine halde katılmasının özellikle denemenin son ayında kan serumu demir düzeyini artırmak suretiyle bu mineral metabolizmasını etkilediği, buna karşılık araştırmada incelenen diğer kan metabolitleri açısından önemli bir artışa yol açmadığı kabul edilebilir.

11. Kunstmann, M.P., Mitscher, L.A., Porter, J.N., Shay, A.J. and Darken, M.A. (1969). L-AV290, a new antibiotic. I. Fermentation, Isolation and Characterization. *Antimicrob Agents and Chemother*, 242. (Alınmıştır: Flachowsky,G., Richter,G.H., Ochrimenko, W.I. und Matthey, M. Untersuchungen zum Einfluß von Avoparcin auf scheinbare Verdaulichkeit, Kennzahlen der Pansenfermentation sowie Mast- und Schlachtleistung wachsender Rinder. *Arch Anim Nutr* 1990; 40 (10): 991-1004).
12. Küçükersan, K., Çetinkaya, N., Küçükersan, S., Yıldız, G. ve Bayram, I. Niacin ve avoparcinin Akkaraman toklularda bazı kan metabolitlerine etkisi. *AÜ Vet Fak Derg* 1996; 43 (2):123-128.
13. Lyons, T.P. The Role of Biological Tools in the Feed Industry. 1-49. In: *Biotechnology in the Feed Industry (Proceedings of Alltech's Third Annual Symposium)*. Alltech Technical Publications. Nicholesville, Kentucky, 1987.
14. Nutrient Requirements of Domestic Animals. Nutrient Requirements of Sheep. 5 th ed. National Academy of Sciences, Washington, 1975.
15. Perkin Elmer. Analytical Methods for Atomic Absorption Spectrophotometry. Perkin Elmer Corp, USA, 1973.
16. Redin, G.S. and Dornbush, A.C. Antimicrob. Agents and Chemother. 1969; 246. (Alınmıştır: Flachowsky,G., Richter,G.H., Ochrimenko, W.I. und Matthey,M.Untersuchungen zum einfluß von avoparcin auf scheinbare verdaulichkeit, kennzahlen der pansenfermentation sowie mast- und schlachtleistung wachsender Rinder *Arch Anim Nutr* 1990; 40(10): 991-1004.).
17. Reid, D.L. The determination of keton bodies in blood. *J Soc Anal Chem* 1960; 22: 587-589.
18. Rose, A.H. Yeast Culture, a Micro-organism for all Species: A Theoretical Look at its Mode of Action. 1987: 113-117. In: *Biotechnology in the Feed Industry (Proceedings of Alltech's Third Annual Symposium)*. Nicholesville, Kentucky. Alltech Technical Publications.
19. Ruls, R. Mineral Levels in Animal Health. Diagnostic Data. 3 rd ed. Sherpa International P.O. Box. Canada, 1990.
20. Shields, D.R. and Perry, T.W. The Effect of Supplementation of Niasin on Protein Digestion in Growing and Finishing Lambs. *Purdue Agr. Exp.Sta. Sheep Day Rep.* 1981;April 11, 3-5. (Alınmıştır: Brent, B.E. and Bartley, E.E.. Thiamin and niacin in the rumen. *J Anim Sci* 1984; 59 (3): 813-822).
21. Snedecor, W.G. Statistical Methods. The Iowa State University Press. Amess, Iowa, USA, 1974.
22. Tuncer, Ş.D., Kocabatmaz, M., Coşkun, B., Eksen, M ve Inal, Ş. Besi kuzu rasyonlarına katılan niasının besi performansı, kan ve rumen sıvısı metabolitleri ile rumen mikroorganizmaları üzerine etkisi. *Hay Araş Derg* 1992; 2 (1): 28-33.
23. Underwood, E.J. Trace Elements in Human and Animal Nutrition. 3 rd ed. Academic Press, Inc., New York, 1971.
24. Waterman, R., Schwalm, J.M., Schultz, L.H. Nicotinic acid treatment of bovine ketosis. I. Effects on circulatory metabolites and interrelationships. *J Dairy Sci* 1972; 55: 1447-1453.
25. Williams, P.E.V., Tait, C.A.G., Innes, G.M. and Newbold, C.J. Effects of the inclusion of yeast culture (*Saccharomyces cerevisiae* plus growth medium) in the diet of dairy cows on milk yield and forage degradation and fermentation patterns in the rumen of steers. *J Anim Sci* 1991; 69: 3016-302.